

सुधा मल्होत्रा - भाग २

छोटीशी मुलाखत

प्र. सुधाजी, तुम्ही गाणे का सोडले?

उ. कारण माझे लग्न. तो काळ पुरोगामी नव्हता आणि समाज फारच परंपरावादी होता. मी त्या काळात जन्मले नसते आणि पुढे पंधरा वर्षांनी माझा जन्म झाला असता तर परिस्थितीत बराच फरक पडला असता.

प्र. तुमचा जन्म कधी झाला?

उ. १९३०च्या दशकाच्या अखेर!

प्र. तुमचा विवाह कधी झाला?

उ. १९६०. आणि त्यानंतर मी गाणे सोडून दिले. परंतु खाजगीत माझे गाणे सुरुच होते. या क्षेत्रात विविध प्रकारचे लोक भेटतात आणि ध्वनिमुद्रणाच्या वेळाही विचित्र असतात. मला सर्वाचा कंटाळा आला.

प्र. तुम्ही टिकून राहिला असता तर कुठच्या कुठे पोहोचला असता.

उ. तसे नव्हते. त्या काळात गुणात्मक स्पर्धा नव्हती. उगाच अडवणूक होत असे.

प्र. दुसऱ्या कुणीतरी गायलेले एखादे गाणे तुम्हाला गायला मिळाले असते तर बरे झाले असते असे कुठले गाणे आठवते का?

उ. होय. लता उत्कृष्ट गायिका होतीच आणि तिचे 'रसिक बलमा' हे अतिसुंदर गाणे आहे. मी लताची बरीच गाणी म्हणत असे. 'आप की नजरोंने समझा' आणि 'वो जो मिलते थे कभी' ही गाणी छानच आहेत. लताचा आवाज सुंदर होता. मला वाटायचं मला तिची गाणी गायला मिळतील का? नंतर पुढे अनुराधाने तिची गाणी गायली. पण लता म्हणजे लताच! संगीतकार आदि नारायण राव यांच्यासाठी 'सुवर्णसुंदरी' मध्ये मी तिच्याबरोबर एक द्वंद्व गीत गायले आहे.

प्र. तुमच्याकडे सांगण्यासारखा एखादा किस्सा आहे का?

उ. 'तुम मुझे भूल भी जाओ' हे प्रसिद्ध गाणे तुम्हाला माहित असेलच. त्या गाण्याला मी चाल दिली आहे. त्या दिवशी संगीतकार एन. दत्ता आजारी होते, त्यामुळे सर्वांनी मला प्रयत्न करून पहा असे सांगितले आणि ते गाणे तयार झाले.

प्र. 'बरसात की रात' मधील 'न तो कारवाँ की तलाश है' या कवालीसाठी तुम्हाला २४ तास स्टुडिओत रिहर्सल दयावी लागली का ?

उ. फक्त मीच नाही तर रफी, आशा, एस.डी. बातिश आणि अशा बन्याच जणांना थांबावं लागलं. आम्ही एकंदर नऊजण होतो पण मजा आली.

प्र. तुम्ही सध्याही रियाज करता का ?

उ. होय पण खरे तर मी गाणे शिकवते आणि एका अर्थी तो रियाजही होतो.

प्र. तुम्ही काय वयाच्या मुलांना गाणे शिकवता?

३. २० च्या वरच्या मुलांना मी शिकवते. त्यापेक्षा कमी वयाच्या मुलांकडे वेळही नसतो आणि धीरही. तुम्ही गाणेच शिकायचे ठरवले तर शाळा कॉलेज कठीण होते. मी भोपाळमधून B.A. चा दोन वर्षाचा अभ्यास एका वर्षात पूर्ण केला. पण ते अवघड होते.

प्र. तुमची मुले काय करतात? त्यांना संगीताची आवड आहे का?

३. मला एकच मुलगा आहे आणि त्याला संगीताची मात्र आवड नाही. नव्या पिढीला नाच आवडतो पण संगीत नाही. पण बघू पुढे काय होते ते. (हसते!) एकंदरीत मी संगीत शिकवण्यात मग्न असते तसेच काही कार्यक्रमही करते. हल्लीच एक कार्यक्रम कलकत्याला झाला आणि अमेरिकेतही.

प्र. तुमचे आणखी काही छंद - वाचन, शब्दकोडी सोडवणे वगैरे?

३. मला माझं घर सजवायला आवडतं.

प्र. ओहो, तर हे घर तुम्ही सजवले आहे का? तुमची अभिरुची फारच छान आहे.

३. धन्यवाद!

मुंबईतील खारमधील 'र्यान घर' या बंगल्यात सुधा मल्होत्रा राहते. तिचा दिवाणखाना साधेपणाने सजविला आहे आणि तो खूपच मोठा आहे. संपूर्ण दिवाणखाना पाहण्यासाठी तुम्हाला तुमची मान दुखेपर्यंत हलवावी लागेल. सीसीटीव्ही मधून तुम्हाला कुणी पाहिले तर जणू काही तुम्ही टेनिसची मँच पाहत आहात असे वाटेल.

हया खोलीत संगीताचा लवलेशही नाही. तानपुरा किंवा आणखी काहीही नाही. चित्रपटक्षेत्रातील इतरांसारखे फोटो, अवॉर्ड्स काही काही नाही. पण हया सर्वापेक्षा सुधा मल्होत्राचे संगीतच वरचाढ आहे, खरे ना?

(समाप्त)

- माणेक प्रेमचंद

('Yesterday's Melodies Today's Memories' या पुस्तकातून.)

NOTE: Among the many things India can be proud about is the wonderful music that was made in the Hindi cinema of yesteryear. Songs that touched (and still touch) the hearts of many millions of people who understand Hindustani. No matter where we were, inside or outside the country, and whether we were old or young, rich or poor, fat or thin, there were songs that kept us enjoying them. Or making life more bearable, at the least. “Yesterday's Melodies Today's Memories” is a biographical salute to all the main singers, composers, and songwriters who put out these melodies, from the start in 1931, till about 1970.

Manek Premchand's second book was “Musical Moments From Hindi Films”, which celebrated 75 years of sound (and music) in Hindi Films. The author next wrote another music book called “Romancing The Song”, which traces the history and changing face of lyrics in Hindi Cinema, right from 1931 till now.

After that, he wrote a third of the biography of the santoor maestro Pandit Shiv Kumar Sharma, outlining in some details the great musician's role in Hindi cinema, both as an instrumentalist and a composer.

His latest book “Talat Mahmood, The Velvet Voice” was released in May 2015. To buy his books, or otherwise write to the author, his email address is manekpremchand@gmail.com